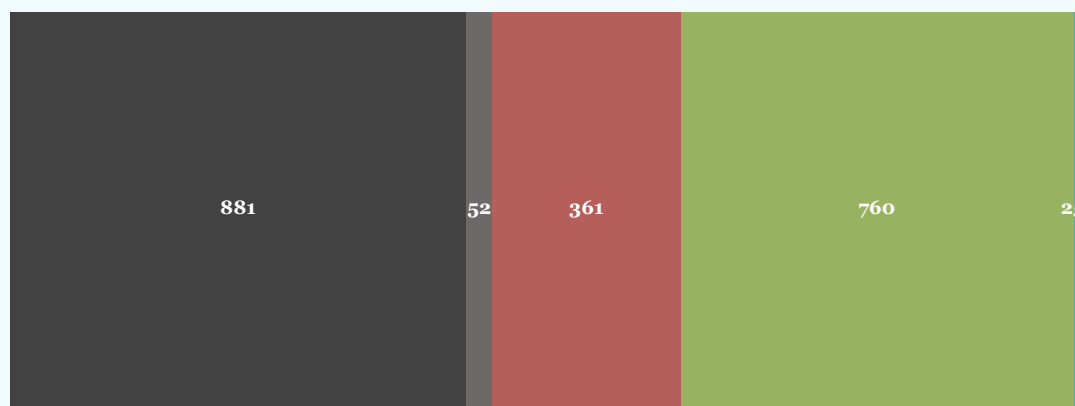

ANBEFALINGER

ANNUAL CLIMATE OUTLOOK 2013

Danmarks CO₂e-budget 2000-2050 (mio. ton)

- CO₂e-udledning fra 2000-2011
- CO₂e-udledning i 2012
- CO₂e-udledning i 2013-2020 ved -40%
- CO₂e-budget for 2021 til 2050
- CO₂e-budget per år i 2021-2050

Annual Climate Outlook of Denmark 2013

Udgivet af Danmarks grønne tænketank CONCITO september 2013
med støtte fra VELUX FONDEN.

Kan downloades på www.concito.dk/aco2013

© Danmarks grønne tænketank CONCITO

Forside: Hofdamerne ApS

Ansvarshavende redaktør: Thomas Færgeman

Må gerne citeres med kildeangivelse.

INDHOLD

Klimaloven.....	2
1. Anbefalinger	2
2. Baggrund	6
Formålet med en klimalov	6
Climate Change Acts i Storbritannien og Skotland.....	7
Kilder	10

Klimaloven

Klimaloven er den fremtidige ramme for store dele af den danske klimapolitiske indsats, og CONCITO valgte derfor i 2012 at bruge sin årlige klimapolitiske workshop til at komme med anbefalinger til både indholdet i og formen af den kommende lov, da det lå i kortene, at klimaloven ville blive fremsat i folketingsåret 2012/2013. Klimaloven blev imidlertid forsinket og vil nu blive fremlagt i 2013/2014-samlingen. CONCITO har derfor på sit rådsmøde i efteråret 2013 justeret sine anbefalinger. Anbefalingerne nedenfor er således skrevet på baggrund af dialogen mellem CONCITOs medlemmer og inviterede gæster på vores klimapolitiske workshops den 31. maj 2012 og den 30. september 2013.

1. Anbefalinger

På baggrund af

- a) Annual Climate Outlook 2012 og 2013 – Hovedrapport
- b) Storbritanniens og Skotlands klimaloggivning (beskrevet i afsnit 2)
- c) Regeringsgrundlaget (beskrevet i afsnit 2)
- d) Energifaenften af 22. marts 2012
- e) Regeringens klimaplan og tilhørende virkemiddelkatalog fra august 2013

anbefaler CONCITO det danske folketing og regering i samlingen 2013-2014 at vedtage en klimalov med følgende form og indhold:

1. Klimaloven fastslår at Danmarks klimamål er:

- Danmarks udledning af drivhusgasser reduceres med 40 % i 2020 i forhold til niveauet i 1990. Reduktionen skal ske i Danmark. Den samlede reduktion skal modsvare en lineær reduktion fra 2012 til 2020.
- Danmarks udledning af drivhusgasser reduceres med mindst 90 % i 2050 i forhold til niveauet i 1990. Reduktionen skal ske i Danmark. Den samlede reduktion skal modsvare en lineær reduktion fra 2020 til 2050.
- Danmarks energiforsyning dækkes af vedvarende energi senest i 2050.
- Danmarks el- og varmforsyning dækkes af vedvarende energi senest i 2035.
- Kul udfases fra danske kraftværker og oliefyr udfases senest i 2030.
- Mindst halvdelen af Danmarks el-forbrug skal komme fra vind i 2020.
- I EU vil Danmark arbejde for, at der fastlægges bindende mål for energibesparelser og vedvarende energi – også efter 2020 – og at EU's målsætning for reduktion af CO₂-udledningen i 2020 sættes op fra 20 % til

30 %, hvoraf der højst tillades 5 %-points af de 30 % uden for EU. Danmark vil også arbejde for, at EU snarest bliver enige om ambitiøse reduktionsmål for perioden efter 2020, som gør det muligt for EU at spille en ledende rolle i de internationale klimaforhandlinger. Reduktionsmål og delmål skal som minimum afspejle en omkostningseffektiv vej som f.eks. fremlagt i Kommissionens "Low Carbon Roadmap 2050" til EU's reduktionsvedtagelse på 80 – 95 % i 2050 i forhold til 1990.

- Internationalt vil Danmark arbejde aktivt for en ambitiøs og bindende international klimaafnate, og sikre at Danmark lever op til sin del af ansvaret for reduktion, teknologioverførsel og klimafinansiering.
2. Klimaloven pålægger regeringen at udarbejde en rullende planlægning for reduktion af drivhusgasudledningen i form af emissionsbudgetter, der ser 12 år frem og er opdelt i fireårs-intervaller, svarende til kommuneplanerne. Nye budgetter udarbejdes mindst hvert fjerde år. Budgetterne fordeles ud på de relevante ministerier, som får ansvar for at nå emissionsbudgetterne.
 3. Lagring af kulstof i jord og vegetation indgår i emissionsbudgetterne.
 4. Klimaloven forpligter regeringen til overfor folketinget hvert år at give en vurdering af, hvorvidt klimainsatsen er på rette spor og, hvis dette ikke er tilfældet, at fremsætte forslag i folketinget til hvordan indsatsen ændres, så den svarer til de umiddelbare mål. Til dette arbejde etableres et uafhængigt klimaråd hvis medlemmer har kompetencer indenfor klimapolitik og klimavidenskab, energi, erhverv, jordbrug, transport, byggeri, økonomi, sociologi og teknologiudvikling.
 5. Klimaloven sikrer, at alle offentlige indkøb inddrager drivhusgasudledning.
 6. Klimaloven specificerer, hvorledes strategiske miljøvurderinger og vurderinger af virkning på miljøet (SMV og VVM) inddrager drivhusgasudledninger.
 7. Klimaloven giver regeringen ret og pligt til at inddrage kommunerne og regionerne i en aktiv indsats for at nå klimamålene.
 8. Klimaloven pålægger regeringen hvert år at opgøre danskernes drivhusgasudledning på en transparent måde baseret på hvert af følgende principper:

- a. reglerne i det internationale klimasamarbejde
- b. reglerne i det internationale klimasamarbejde, tillagt den reelle udledning af CO₂ fra energiproduktion baseret på biomasse
- c. danskernes forbrug
- d. den danske produktion, inkl. international transport, herunder bunkring foretaget af dansk indregistrerede skibe (alternativt kan indtjeningen fra danske skibe fratrækkes BNP, når det opgøres, hvorvidt Danmark har afkoblet klimabelastning fra økonomisk vækst).

Danskernes drivhusgasudledning opgøres på en række forskellige måder:

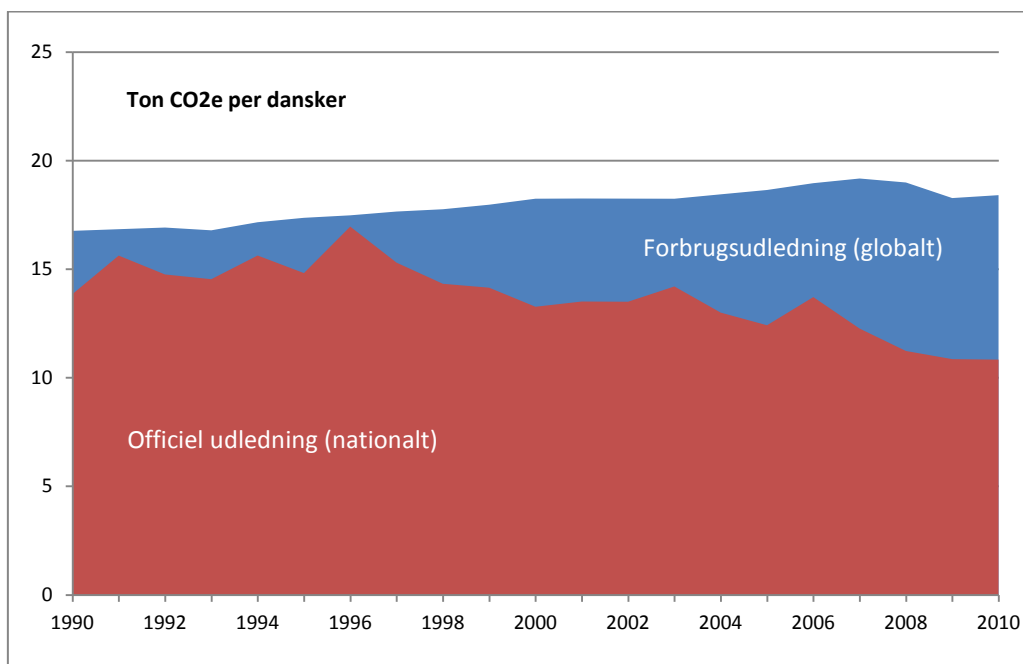
Langt de fleste opgørelser af drivhusgasudledninger sker på nationalt plan, fordi alle internationale aftaler er baseret på nationale opgørelser. Det indebærer blandt andet, at reduktionen i Danmarks officielle udslip er en konsekvens af, at flere klimabelastende goder nu produceres i andre lande, hvorfra Danmark importerer dem. Reduktionen er således ikke nødvendigvis en konsekvens af en dansk klimapolitik.

En anden måde at opgøre udslippet af drivhusgasser er ved at kortlægge udslippet på baggrund af vores forbrug. I dette perspektiv er det ikke udslippet af drivhusgasser indenfor Danmarks grænser, der er i fokus, men det globale udslip, som forårsages af danskernes individuelle og fælles forbrug.

CONCITO (2012) opgør danskernes forbrugsudledning som udslippet fra det danske territorium fratrukket udslippet fra de varer og serviceydelser vi eksporterer og geneksporterer fra import, men tillagt udslippet fra de varer vi importerer og forbruger. Opgørelsen viser, at danskernes forbrugsudledning i 2010 var 18,4 ton CO₂e per borger, mens den officielle nationale udledning var 10,8 ton CO₂e per borger.

CONCITO (2013) vurderer, at medtages den reelle udledning fra biomasse – der i officielle sammenhænge regnes som CO₂-neutral – så bør den nationale udledning forhøjes med ca. 10 %.

Danmarks Statistik opgjorde i 2013 de direkte udslip fra danske erhverv og husholdninger og nåede frem til, at Danmarks udledninger og BNP begge er steget ca. 40 % siden 1990. Danmarks Statistik finder ikke, at der er sket en afkobling i Danmark mellem økonomisk vækst og CO₂e-udledning. Danmarks Statistik medregnede udledningen fra international transport, herunder søtransport udført af danske rederier.

Opgørelse af danskernes udledning af drivhusgas. Kilde: CONCITO (2012)

Handlingsplan for Ikke-kvote belagte sektorer

CONCITO opfordrer endvidere det danske folketing og regering til i folketings-samlingen 2013-14 at vedtage en samlet handlingsplan for de ikke-kvote belagte sektorer (herunder transport og landbrug) i forbindelse med klimaloven.

Handlingsplanen skal tage udgangspunkt i regeringens klimakatalog og have 2050 som sigtelinje for at sikre, at der tænkes i langsigtet tilpasning af de berørte sektorer.

Baggrund

Det seneste år har klimapolitisk været præget af, at Danmark fik en ny regering i efteråret 2011 og at alle folketingets partier undtaget Liberal Alliance i marts 2012 indgik et energiforlig, der rækker frem mod 2020. I august 2013 fremlagde regeringen sin klimaplan og et tilhørende virkemiddelkatalog.

Energiforliget vil sammen med klimaplanen, resultaterne fra regeringens Natur- og landbrugskommission og en kommende grøn transportstrategi udgøre de tre ben i en kommende klimalov, jf. regeringsgrundlaget fra 2011.

Formålet med en klimalov

Af regeringsgrundlaget fremgår det:

"... der skal fastsættes ambitiøse målsætninger for dansk klima- og energipolitik:

- Hele vores energiforsyning skal dækkes af vedvarende energi i 2050. Vores el- og varmforsyning skal dækkes af vedvarende energi i 2035. Kul udfases fra danske kraftværker og oliefyr udfases senest i 2030. Disse mål skal nås gennem en offensiv indsats fra dag et.*
- Det er regeringens mål, at Danmarks udslip af drivhusgasser i 2020 reduceres med 40 % i forhold til niveauet i 1990. Regeringen vil i 2012 fremlægge en klimaplan, der peger frem mod dette mål, og som også fastsætter et mål for reduktion af drivhusgasser fra ikke-kvotesektoren.*
- Halvdelen af Danmarks traditionelle el-forbrug skal komme fra vind i 2020.*
- Der skal udarbejdes en ny samlet strategi for etablering af smarte elnet i Danmark.*
- Regeringen vil opprioritere forsknings- og udviklingsmidlerne til klima- og grønne energiteknologier.*
- I EU vil regeringen arbejde for, at der fastlægges bindende mål for energibesparelser og vedvarende energi – også efter 2020 – og at EU's målsætning for reduktion af CO₂-udledningen i 2020 sættes op fra 20 pct. til 30 pct.*
- Internationalt vil Danmark arbejde aktivt for en ambitiøs og bindende international klimaaftale, og sikre at Danmark lever op til sin del af ansvaret for reduktion, teknologioverførsel og klimafinansiering.*

Målene skrives ind i en klimalov – inspireret af den britiske og den skotske klimalov.

Samtidig søges eksisterende lovgivning forenklet. Loven skal på et bredt politisk grundlag gøre det muligt at foretage årlige vurderinger af, hvorvidt klimaindsatsen er på rette spor. Til dette arbejde udvides det miljøøkonomiske råds opgaver, så de løbende evaluerer igangsatte tiltag og rådgiver regeringen i klimaspørgsmål.

For at leve op til målene kræves en bred indsats på især energi, transport og landbrug. Regeringen vil tage initiativer til en sådan bred indsats, der tilsammen vil udgøre en ambitiøs dansk klimastrategi.”

Climate Change Acts i Storbritannien og Skotland

I Storbritannien vedtog man i 2008 som det første land i verden en ”Climate Change Act”, som sikrer en politisk forpligtelse til at udarbejde og gennemføre langsigtede klimaplaner baseret på input med faglig tyngde.

Skotland vedtog i 2009 en tilsvarende klimalov. Den skotske klimalov vurderes til at være den mest ambitiøse af de to – den fastsætter højere reduktionsmål for 2020 end den engelske (42 % mod 34 %), stiller krav om årlige reduktionsmål, inkluderer udledning fra luftfart og skibstrafik og begrænser køb af kreditter i andre lande.

Hovedprincipperne i begge love er:

Fastsættelse af langsigtede mål og delmål for drivhusgasudledningen

I både Storbritannien og Skotland fastsætter klimalovene det langsigtede 2050-mål (80 % reduktion i forhold til 1990). Der lægges op til, at målet om nødvendigt kan justeres som følge af nye videnskabelige resultater på klimaområdet eller europæiske/internationale bestemmelser eller politikker. Samtidig fastsætter lovene bestemmelser om delmål.

I Storbritannien skal der således sættes 5-årige ”emissionsbudgetter” mindst 15 år ud i fremtiden, dvs. bindende maksimalgrænser for drivhusgasudledning. Disse mellemlange delmål betragtes som væsentlige i den britiske klimalov for at sikre, at det langsigtede mål kan nås, og at der er klare rammer for industri, virksomheder og myndigheder.

	UK	Scotland
Base year for GHG emissions	1990	1990
2050 target	80%	80%
2020 target	26% (Now 34%)	42%
Government Targets	5-year carbon budgets	Annual targets
International Aviation and Shipping	Included from the end of 2012	Fully taken into account
Committee on Climate Change	Formally launched as a statutory committee in December 2008	Has not yet been created, Scottish Government relies on advice by UK CCC
Duties of Public Bodies	Not specified	Must be sustainable and follow targets set by the Act
Yearly reports	Provided by the CCC	Provided by Scottish Ministers, who follow advice given by the UK CCC, until a Scottish CCC is established

Oversigt over Storbritanniens og Skotlands klimalove. Kilde: WWF (2012)

Senest vedtog parlamentet i 2011 delmål for perioden 2023-2027 på 50 % reduktion i 2025 ift. 1990-niveauet. Det er første gang, at et land opsætter retligt bindende mål for drivhusgasreduktionen for perioden efter 2020. Skotland opererer i stedet med årlige reduktionsmål fra 2010-2050.

Årlig rapportering om målopfyldelse

I både Storbritannien og Skotland har regeringen en forpligtelse til årligt at evaluere fremdriften i klimainsatsen, herunder reduktionen af de enkelte drivhusgasser. Evalueringen afrapporteres i Parlamentet. Der redegøres i den forbindelse for, hvorvidt reduktionen sker som forventet – eller for hvorfor der eventuelt er sket en afvigelse. Dermed sikres det, at der er et klart og opdateret grundlag at vurdere klimapolitikken og nødvendigheden af eventuelle supplerende tiltag på.

Permanent, uafhængig klimakommission

Den permanente klimakommission spiller i den britiske klimalov en helt central rolle som uafhængig videnskabelig rådgiver for regeringen. Kommissionen rådgiver om fastsættelse af mål og delmål, udarbejder den årlige evaluering af fremdriften samt analyser og anbefalinger relateret til indsatser og virkemidler.

Klimakommissionens anbefalinger skal tages i betragtning af regeringen.

Den britiske klimakommission fungerer indtil videre også som rådgiver for Skotland, indtil Skotland får sin egen klimakommission.

Kommissionen består af en formand og 5-8 andre eksperter og bakkes op af et sekretariat. Der lægges vægt på, at kommissionen kompetencemæssigt har kendskab til klimapolitik og klimavidenskab, energi, erhverv, økonomi, finansiering og teknologiudvikling.

Klimahensyn som tværgående princip

Den britiske klimalov lægger det overordnede juridiske ansvar for at nå klimamålene hos klimaministeren, men hele konstruktionen bag loven har til formål at sikre, at klimahensyn er på dagsordenen på tværs af alle politikområder og sektorer.

I den skotske klimalov er det tværgående princip mere tydeligt formuleret ved udtrykkeligt at placere en forpligtelse hos alle offentlige instanser – ministre, parlamentet, administrationen, uddannelsesinstitutioner etc. – til at bidrage til, at klimamålene nås.

Kilder

CONCITO (2012): Annual Climate Outlook 2012. Hovedrapport. Frederiksberg, maj 2012.

CONCITO (2013): Annual Climate Outlook 2013. Hovedrapport. København, september 2013.

Danmarks Statistik (2009): NYT FRA DANMARKS STATISTIK. Emnegruppe: Nationalregnskab og betalingsbalance. Dansk økonomis udslip af drivhusgasser 2007. Nr. 522 • 26. november 2009

WWF (2012): Notat til CONCITOs klimapolitiske workshop afholdt 31. maj 2012. Skrevet af Hanne Jersild m.fl., WWF Verdensnaturfonden, København.

Danmarks grønne tænketank CONCITO udarbejder hvert år en detaljeret analyse af den aktuelle danske klimapolitik og dens konsekvenser for alle nøglesektorer – The Annual Climate Outlook of Denmark (ACO). ACO 2013 består af denne anbefalingsrapport og en hovedrapport. Begge dele samt de tidligere års rapporter kan downloades på www.concito.dk/annual-climate-outlook. Udarbejdelsen og udgivelsen af ACO er 100 % støttet af VELUX FONDEN.

CONCITO formidler klimaløsninger til politikere, erhvervsliv og borgere. Vores formål er at medvirke til et lavere udslip af drivhusgasser og en begrænsning af skadevirkningerne af den globale opvarmning.

Besøg os på www.concito.dk